

Työeläkejärjestelmän toimijat

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö	Valtiovarainministeriö	Opetusministeriö ym.		
Finanssivalvonta				
ELÄKETURVAKESKUS				
Eläkevakuutusyhtiöt TyEL, YEL (7)	Maatalousyrittäjien-eläkelaitos MyEL	Kuntien-eläkevakuutus KuEL	Valtiovakautus VaEL	Kela
Eläkesäätiöt TyEL (19)	Merimieseläkekassa MEL			Ahvenanmaan maakuntahallitus
Eläkekassat TyEL, YEL (7)		Ev. lut. kirkko		
Ortodoksinen kirkko				
Vakuutetut ja vakuutusnottajat				

ELÄKETURVAKESKUS

– kestävän työeläketurvan puolesta

Eläketurvakeskus (ETK) on työeläketurvan kehittämisen ja toimeenpanon lakisääteinen yhteistyöelin, asiantuntija ja yhteisten palvelujen tuottaja.

Asiantuntemustamme hyödyntävät asiakkaina sekä yksityisen että julkisen puolen työeläkelaitokset, sosiaaliturvan ja -vakuutuksen hoitajat ja viranomaiset, päätöksentekijät, tutkimus- ja koulutusinstituutit, vakuutetut ja vakuutusnottajat sekä media. Eläketurvakeskus on myös kansainvälinen yhdyslaitos; välitämme Suomessa jätetyt eläkehakemukset ulkomaille ja vastaamme tiedusteluihin.

Palveluina tuotamme

- tutkimuksia, tilastoja ja taustaselvityksiä työeläketurvan arviointia, kehittämistä ja uudistusten seuranta varten,
- suunnittelu-, koulutus- ja viestintäpalveluja sekä tukea myös säädösten valmisteluun,
- eläketurvan toimeenpanoon liittyviä palveluja, kuten tietologiikkaa, vastuunjako- ja aktuaaripalveluja,
- laki-, ulkomaan- ja neuvontapalveluja sekä työeläketurvan valvontapalveluja.

Lakisääteisenä yhteistyöelimenä toimimme kestävän ja luotettavan, oikeudenmukaisen ja tehokkaasti järjestetyn työeläketurvan puolesta. Vuosi 2009 oli Eläketurvakeskuksen 49. toimintavuosi.

Sisälllys 09

Toimitusjohtajan katsaus	4	Työeläkerahan kiertokulku	31
Toimintakertomus 2009	7	Tuloslaskelma	32
Hallitus 2009	13	Tase	33
Kuka tarvitsee työurien pidentymistä?	14	Tilinpäätöksen liitetiedot	34
ETK:n asemaa selvitetty perusteellisesti	20	Tilintarkastuskertomus	37
Hyvä asiantuntijuuden kehittäjä	23	Hallitus 2009	38
Palvelut	25	Tilintarkastajat 2009	38
Julkaisut	26	Edustajisto 2009	39
Tilastot	28	Yrittäjien neuvottelukunta 2009	40
Työeläkevakuuttajien toiminta 2009	30	Vakuuttamisen valvonnan neuvottelukunta 2009	41
Työeläkkeensaajat ja työeläkemeno 2005-2009	30	Eläketurvakeskuksen organisaatio 2009	42

Toimitusjohtajan katsaus

Jukka Rantala, toimitusjohtaja

Vuosi 2009 oli eläkepoliittisesti harvinaisen vilkas. Huomio ja toiminta kohdistettiin eläkkeellesiirtymisiän nostamiseen ja työurien pidentämiseen.

Hallitus ja keskeiset työmarkkinajärjestöt allekirjoittivat 11.3.2009 yhteisymmärryssopimuksen eläkeikäkiistan ratkaisemisesta. Sopimuksessa tavoitteeksi otettiin nostaa keskimääräisen eläkkeellesiirtymisiän odotetta vähintään kolmella vuodella vuoteen 2025 mennessä verrattuna vuoden 2008 tilanteeseen.

Sovittiin, että tavoitteeseen tarvittavat linjaukset laaditaan vuoden 2009 loppuun mennessä työmarkkinajärjestöjen Eläkeneuvotteluryhmässä yhteis-

työssä valtiovarainministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön edustajien kanssa ja työmarkkinajärjestöjen perustamassa työelämäryhmässä.

Eläkeneuvotteluryhmä perusti työn- ja laajakantaiseen valmisteluun ja kuumittamiseen. Eläkeasioiden lisäksi neuvotteluosapuolet ottivat yhteisellä päätöksellä neuvottelupöydälle ns. työttömyysturvavaputken.

Hiukan ennen joulua todettiin, että yksimielisyyttä linjauksista ei ollut mahdollista saavuttaa annetussa määräajassa. Järjestöt sopivat pääministeri Vanhasen kanssa määräajan pidennyksestä

tammikuun loppuun. Jatko aika käytettiin kokonaan ja vähän ylikin. Neuvottelut päättyivät maanantaina 1.2. aamulla.

Työelämäryhmässä järjestöt pääsivät linjauksista yksimielisyyteen. Eläkeneuvotteluryhmässä sopu kaatui viime kädessä erimielisyyteen työttömyysturvavaputuksesta. Sovun saavuttamatta jäämistä on pidettävä valitettavana. Työmarkkinaosapuolet ovat työeläketurvan kehittämisessä tähän asti lähes poikkeuksetta löytäneet toisensa, mutta nyt tulos jäi vajaaksi.

Toisaalta päätöksentekotilanne oli nyt monistakin syistä tavallista vaike-

ampi: paine tuli ulkopuolelta, ja pitkälle tulevaisuuteen ajoittuvia muutoksia peilattiin julkisuudessa akuuttia huonoa taloustilannetta vasten. Uskonkin, että keskeisillä työmarkkinajärjestöillä on halu ennen pitkää palata neuvottelupöytään ja ryhtyä pohtimaan vastauksia kysymyksiin, joita työeläketurvan sosiaaliseen ja taloudelliseen kestävyyskoodistuu väestökehityksen ja erityisesti nopeasti pidentyvän eliniän seurauksena.

Valmistelutyö perustui pääosin Eläketurvakeskuksen tekemiin tai siltä tilattuihin selvityksiin. Eläketurvakeskuksen asiantuntijat tekivät tämän työn yhteydessä jälleen kerran erinomaista työtä. Lyhyelläkin varoitusajalla eläkeneuvotteluryhmä sai pyytämänsä selvitykset selkeässä ja ymmärrettävässä muodossa. Esitän tästä laadukkaasta ja asiakasystävällisestä palvelusta kaikille mukana olleille parhaat kiitokset.

Keväällä julkisen huomion kohteeksi nousivat huippujohtajien korke-

at eläkkeet. Vaikka niissä ei juurikaan ollut kysymys lakisääteisistä eläkkeistä, jälleen kerran käynnistyi keskustelu eläkekatosta. Sosiaali- ja terveysministeriö pyysi loppukeväästä Eläketurvakeskusta tekemään selvityksen asiaan liittyvistä näkökohdista.

Selvitys luovutettiin ministeriölle syksyllä. Keskeiset työmarkkinajärjestöt totesivat, että eläkekatto olisi vastoin Suomen työeläkejärjestelmän periaatteita ja kustannuksiltaan ja tulonjakovaikutuksiltaan haitallinen. Myös ministeriö katsoi, että edellytyksiä eläkekaton käyttöönottoon ei ole.

Kolmas yleistä mielenkiintoa herättänyt selvitys oli Eläketurvakeskuksen loppusyksystä julkaisema eläkemenojen ja rahoituksen pitkän aikavälin näkymiä käsitellyt raportti. Edellinen raportti julkaistiin kaksi vuotta sitten ennen finanssikriisin lopullista puhkeamista ja sitä seurannutta talouden taantumaa. Monilla olikin mielessään huolestunut kysymys, miten tulevan eläketurvan käy. Raportin tarkoituksena on antaa eväitä vas-

tata tähän kysymykseen. Onneksi nyky näkymien perusteella kriisien vaikutukset työeläketurvaan eivät ole niin dramaattisia kuin äkkipäätä voisi ajatella.

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti syyskuussa 2008 professori Arvo Myllymäen selvittämään, onko Eläketurvakeskusta koskeva sääntely ajantasaisista suhteesta perustuslakiin ja Eläketurvakeskuksen toimintaympäristössä tapahtuneisiin muutoksiin. Selvityshenkilö jätti raporttinsa ministeriölle syyskuussa 2009.

Selvityshenkilö suhtautui kielteisesti julkisten hallintotehtävien osittaiseen siirtämiseen Eläketurvakeskukselta asianomaiselle valtion viranomaiselle. Sen sijaan hän ehdotti Eläketurvakeskuksen muodostamista julkisoikeudelliseksi laitokseksi sosiaali- ja terveysministeriön yhteyteen. Sen asemasta, tehtävistä, hallinnosta ja rahoituksesta säädettäisiin lailla sekä tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Myllymäki perusteli esitystään pää-

osin sillä, että Eläketurvakeskus käyttäisi merkittävää julkista valtaa. Perustuslain mukaan merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan antaa vain viranomaiselle. Säännöksen taustalla on se, että hallinnollista toimivaltaa ja julkisia tehtäviä on melko yleisesti määritelty myös itsenäisille oikeushenkilöille, jotka eivät ole valtion tai kunnallisen hallinnon viranomaisia.

Selvityshenkilön perustelu hämästytti monia oikeusoppineita. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytäntö ja oikeuskirjallisuus huomioon ottaen työeläkkeestä päättämistä ei voida ylipäätään pitää merkittävänä puuttumisena yksilön perusoikeuksiin eli merkittävänä julkisen vallan käyttönä. Lisäksi eläketurvan toimeenpano kuuluu pääasiassa eläkelaitoksille, ei Eläketur-

vakeskukselle. Eläketurvakeskus ei vastaa työeläkkeiden myöntämisestä ja maksamisesta, vaan siitä vastaavat työeläkelaitokset. Eläketurvakeskuksella on työeläketurvan toimeenpanossa lähinnä eläkelaitoksia avustavia tehtäviä.

Useimmat lausunnonantajat totesivat nykymuotoisen Eläketurvakeskuksen toimivan tehokkaasti eivätkä sen vuoksi nähneet tarvetta sen aseman muuttamiseen edes tarkoituksenmukaisuussyistä. Esityksiä vastaan olivat mm. niin työeläketurvan maksajia edustavat työmarkkinajärjestöt kuin työeläkevaikuttajatkin. Näyttäisikin siltä, että selvityshenkilön raportin käsittely selkeytti Eläketurvakeskuksen roolia sidosryhmien silmissä. Eläketurvakeskus ei ole puoliviranomainen vaan työeläketurvan toimeenpanoa ja kehittämistä tukeva asiantuntija- ja palveluorganisaatio.

Eläketurvakeskuksen menossa olevan strategiakauden 2007–2011 keskeisenä tavoitteena on asiakkaille tarjottavien palvelujen kehittäminen. Tämän mahdollistamiseksi Eläketurvakeskuksen tietojärjestelmiä uusitaan ja kehitetään sähköisiä palveluja. Tämä työ jatkuu koko strategiakauden. Työvälineitten kehittämisen ohella vahvistetaan asiakaslähtöisyyttä. Hankkeen tavoitteena on parempi asiakkaitten tarpeiden tunnistaminen, asiakassuhteiden hoitotavan määrittäminen ja asiakaslähtöisen kulttuurin vahvistaminen kaikkialla Eläketurvakeskuksessa.

Esitän lämpimät kiitokset edustajistolle ja hallitukselle Eläketurvakeskuksen saamasta tuesta. Kiitän Eläketurvakeskuksen henkilöstöä hyvin tehdystä työstä. •

Toimintakertomus

Toimintaympäristö

Vuosi 2009 oli Eläketurvakeskuksen 49. toimintavuosi. Hallitus kokoontui vuoden aikana 11 kertaa ja piti kaksi seminaaria.

Keskeiset työmarkkinajärjestöt esittivät 21.1.2009 allekirjoitetussa sopimuksessa eläkepolitiikkaa ja työttömyysturvaa koskevia muutoksia, joista osa liittyi keskeisesti sosiaali- ja terveysministeriön asettaman SATA-komitean työhön. Eläketurvaa koskevia ehdotuksia olivat osa-aikaeläkkeen ikärajan nosto ja työkyvyttömyyseläkkeitä koskevat parannukset. Lisäksi sopimus sisälsi esityksen työeläketurvan tulevien vuosien rahoituksesta. Sen mukaan vuosina 2011–2014 nostetaan työeläkemaksuja

0,4 prosenttiyksiköllä vuodessa. Työeläketurvan rahoitusratkaisun lähtökohtana oli maan hallituksen päätös työnantajien kansaneläkemaksun poistamisesta osana elvytysratkaisuja. Hallitus hyväksyi sovitut esitykset.

Valtioneuvosto ja keskeiset työmarkkinajärjestöt allekirjoittivat 11.3.2009 sopimuksen, jossa asetettiin kaksi työryhmää valmistelemaan linjauksia, joilla eläkkeellesiirtymisiän odotetta voitaisiin nostaa kolmella vuodella vuoteen 2025 mennessä. Työmarkkinajärjestöjen eläkeneuvotteluryhmä vahvistettuna valtiovarainministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön edustajilla sai tehtäväkseen suunnitella työeläketurvaan tarvittavia muutoksia ja työ-

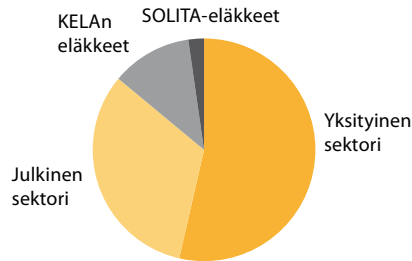
markkinajärjestöjen edustajista koottu työelämätyöryhmä työhyvinvointiin ja työterveyshuoltoon kohdistuvia muutoksia. Työryhmien määräaikaa jatkettiin joulukuussa vuoden 2010 tammi-kuun loppuun.

Sosiaali- ja terveysministeriön asettama selvityshenkilö luovutti Eläketurvakeskuksen asemaa selvittäneen raporttinsa 18.9.2009. Siinä ehdotettiin Eläketurvakeskuksen siirtämistä julkisoikeudelliseksi laitokseksi sosiaali- ja terveysministeriön yhteyteen. Sosiaali- ja terveysministeriö pyysi useilta tahoilta lausuntoja ehdotuksista.

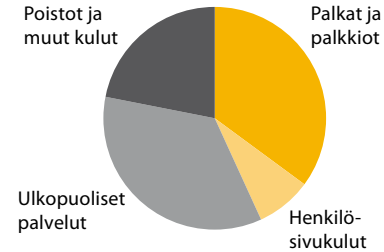
Toiminnan tuloksellisuus

Eläketurvan arviointia ja kehittämistä

Lakisäateinen kokonaiseläkemeno
21,7 mrd. euroa vuonna 2009

Eläketurvakeskuksen kulut
46,9 milj. euroa vuonna 2009

palvelevia selvityksiä ja muistioita tuotettiin runsaasti työmarkkinajärjestöjen eläkeneuvotteluryhmälle, sidosryhmille ja muille asiakkaille. Julkaistiin uusi eläkemenoja, -maksuja ja -tasoja koskeva pitkän aikavälin ennustelaskelma, raportti osakesijoittamisen kehitysnäkymistä sekä tutkimuksia eläkeuudistuksen vaikutuksista. Ansaintatietojen tilastorekisteristä saatiin ensimmäisiä tuloksia. Sosiaali- ja terveysministeriötä avustettiin säädösten valmistelussa.

Eläkkeellesiirtymisikää koskevasta keskustelusta johtuen Eläketurvakeskus oli paljon julkisuudessa. Sidoryhmä- ja asiakastutkimuksin seurattiin Eläketurvakeskuksen asiakkaiden tyytyväisyyttä palveluihin, ja saatuja kehittämissuhteita toteutettiin.

Työeläketurvan toimeenpanopalveluiden kehittäminen jatkui. Eläketurvakeskus oli mukana lisäämässä työeläkkeen tunnettuutta, edistämässä sähköisen otepalvelun käyttöä sekä suunnitelmassa vuonna 2012 käyttöön otettavaa kokonaistyöeläkeotetta. Vakuuttamisen valvonta tehostui uuden valvontamenetelmän ja parantuneen valvonnan sidoryhmäyhteistyön myötä. Tietojärjestelmien käyttöhäiriöitä onnistuttiin vähentämään merkittävästi yhteistyössä Arek Oy:n kanssa.

EU:n sosiaaliturvamääräysten edellyttämän sähköisen tiedonvaihdon kehittämistä jatkettiin. Tavoitteena on saattaa hanke päätökseen vuonna 2012. Sähköisten palvelujen ja tietojärjestelmien kehittäminen jatkui. Työnantajil-

le mahdollistettiin lähetetyn työntekijän todistusten sähköinen hakeminen. Asiakspuhelujen ohjausjärjestelmä otettiin käyttöön. Uuden asianhallinnan ja portaaliympäristön sekä asiakirjahallinnan käyttöönotto viivästyvät suunnitellusta, koska työmäärät olivat odotettua suuremmat ja kilpailuttaminen sekä toimitajaneuvottelut veivät odotettua enemmän aikaa.

Eläketurvakeskuksen henkilöstön osaamisen, uudistumisen ja työkyvyn ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi jatkettiin hyviksi todettuja käytäntöjä. Ammattitaidon ylläpitämisessä kehitettiin erityisesti osaamisen johtamista ja julkisalojen eläkejärjestelmien riittävää osaamista. Aloitettiin Aidosti asiakaslähtöinen ETK -hanke, joka jatkuu vuonna

Tunnusluvut milj. euroa

	2009	2008	2007
Tuotot yhteensä	46,2	63,8	60,2
Kulut yhteensä	46,9	65,5	62,3
Ulkopuoliset palvelut	16,2	35,6	31,8
Henkilöstökulut	20,3	20,2	20,4
Rekisteripalveluiden ostot ¹⁾	12,4	-	-
Rekisteripalveluiden myynnit ¹⁾	2,8	-	-
Kustannusosuusvelka	20,9	12,2	11,3

¹⁾Aikaisempien vuosien lukuja ei ole saatavilla.

2010. Vuonna 2008 tehdyn esimiestyön laadun mittauksen ja vuonna 2009 tehdyn ilmapiiritutkimuksen perusteella toteutettiin kehittämistoimia. Ilmapiirin ja työhyvinvoinnin säilyminen hyvällä tasolla toteutui, sillä motivaatio- ja työhyvinvointi-indeksi oli tavoiteltua korkeampi samoin kuin arvio Eläketurvakeskuksesta työpaikkana.

Eläketurvakeskuksen ja Arek Oy:n tuottamien palveluiden uudelleenjärjestelyn vuoksi Eläketurvakeskus luopui lopusta omistusosuudestaan TKP Tieto Oy:ssä myymällä osakkeensa Tieto Oy:lle 1.7.2009 0,6 milj. eurolla. Samalla purettiin TKP Tieto Oy:n, Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ja Merimieseläkekassan yhteinen arvonalisäveroryhmä.

Taloudellinen kehitys

Kokonaistuottojen ja -kulujen vähenys johtui suurelta osin työeläkejärjestelmää yhteisesti palvelevien tietojärjestelmien ylläpidon ja kehittämisen kustannusten siirtymisestä Arek Oy:n vastuulle.

Toteutuneet kulut vähenivät edellisestä vuoteen 28 prosenttia ja ne alittivat budjetoidun noin 2,3 milj. eurolla. Alitusta kertyi tasaisesti lähes kaikista kulueroista (henkilöstökulut, matkakulut, hallintokulut, viestintä). Vajaa puolet alituksesta muodostui Eläketurvakeskuksen omista tietojärjestelmäkustannuksista. Mm. Eläketurvakeskuksen Arek Oy:n tietojärjestelmien käytöstä muodostuneet kustannukset ja joidenkin valmisohjelmien kustannukset alit-

tivat budjetin selvästi. Lisäksi Kansaneläkelaitos alkaa laskuttaa EU-yhteyspisteen rakentamiskuluja vasta vuonna 2010, ja joitakin kehittämistöitä siirtyi vuodelle 2010.

Rekisteripalveluiden ostot Arek Oy:stä ylittivät budjetoidun noin 1,5 milj. eurolla. Ylitys johtui siitä, että osa eläkelaitoksista teki sopimuksen Arek Oy:n kanssa vasta loppukeväästä 2009, ja näiden palvelut laskutettiin alkuvuonna Eläketurvakeskuksen kautta, mikä näkyi toisaalta budjetoitua suurempana rekisteripalveluiden myyntinä.

Eläketurvakeskuksen henkilöstökulut olivat vapaaehtoiset henkilösivukulut mukaan luettuna 20,3 milj. euroa. Vuodesta 2008 kasvua oli yksi prosentti.

Siirtyneen luottovakuutuskannan

Eläketurvakeskuksen henkilöstön määrä ja palkkojen ja palkkioiden määrä 2007–2009

	Henkilöstö	Palkat ja palkkiot (1 000 €)
2009	408	16 519
2008	414	16 189
2007	435	16 274

toiminnasta palautettiin eläkelaitoksille 0,5 milj. euroa. Kansa Internationalia lukuun ottamatta kaikki Garantia Oy:ssä olleet luottovakuutukset ovat päättyneet.

Vuonna 2010 eläkelaitoksille palautetaan arviolta 2,6 milj. euroa vuoden 2009 kustannusosuusennakoita. Palautettavia kustannusosuuksia muodostui tavallista enemmän. Tämä johtuu siitä, että arviot vuoden 2009 palkkasummista ja toteutuneet palkkasumat poikkesivat toisistaan, koska työllisyys heikentyi arvioitua enemmän.

Valtion erityislakien (VEKL) mukaisen palkattomien jaksojen rekisteröinnin kustannukset ovat suuremmat kuin valtiolta niistä saatu korvaus. Eläketurvakeskus neuvottelee sosiaali- ja terveystoimen kanssa valtion maksun saamiseksi hoitokulua vastaavalle tasolle.

Vuonna 2009 aloitettiin Eläketurvakeskuksen toimitalon pohjakerroksen peruskorjaus. Alustava kustannusarvio saneeraukselle oli 4,4 milj. euroa. Oheiskustannuksineen hinta nousee noin 4,6 milj. euroon. Peruskorjaus valmistui maaliskuussa 2010, ja vuonna 2009 siitä aiheutuvia kustannuksia maksettiin noin 1,5 milj. euroa. Remonttiin kohdistuvista kustannuksista tehdään vuonna 2010 arvonnalisäveron palautushakemus siitä osasta, joka aiheutuu keittö- ja ravintolasalin remontista.

Riskienhallinta

Eläketurvakeskuksen riskienhallintatyö perustuu hallituksen vuonna 2006

vahvistamaan riskienhallintapolitiikkaan. Vuoden 2009 alusta riskianalyytit liitettiin osaksi normaalia vuotuista toiminnansuunnittelua ja riskianalyytit tehtiin kaikilla osastoilla sekä johdossa.

Eläketurvakeskuksen merkittävimmät operatiiviset riskit liittyivät palveluriskeihin, keskeytysriskeihin ja henkilöstöriskeihin. Havaituille avainriskeille suunniteltiin hallintatoimet.

Henkilöstö

Eläketurvakeskuksen palveluksessa oleva henkilöstömäärä on viime vuosina alentunut. Eläketurvakeskus tekee erillisen henkilöstökertomuksen.

Tulevaisuuden näkymät

Vuosille 2007–2011 laadittua strategiaa

2009

seuraten Eläketurvakeskuksen toiminnan painopiste on siirtynyt eläkeuudistusten toimeenpanosta Eläketurvakeskuksen asiakkailleen tarjoamien palvelujen kehittämiseen. Vuonna 2010 aletaan valmistella Eläketurvakeskuksen strategiaa vuodesta 2012 eteenpäin.

Vuonna 2010 Arek Oy:n palveluhinnoissa tietyille järjestelmäryhmille asetettiin etukäteen maksettava käyttöoikeusmaksu, joka on noin 30 prosenttia kunkin järjestelmäryhmän budjetoidusta liikevaihdosta. Lisäksi otepalveluihin kohdistuvien merkittävien investointien kattamiseksi Arek Oy perii ennakkomaksua, josta Eläketurvakeskuksen osuus on n. 2,0 milj. euroa vuonna 2010.

Sähköisten palveluiden ja EU:n sähköisen tietoliikenteen kehittäminen jat-

kuu. Sähköistämisestä saatava toiminnan tehostuminen ja toimintatapojen kehittäminen mahdollistavat Eläketurvakeskuksen henkilömäärän alenemisen jatkumisen lähivuosina. EU:n sosiaaliturvamääräysten edellyttämä sähköinen tietojenvaihto EU-maiden välillä koko sosiaaliturvasektorilla tapahtuu toukuusta 2012 alkaen Kansaneläkelaitoksen rakentaman yhteyspisteen kautta. Vuosina 2010–2012 Eläketurvakeskus osallistuu yhteyspisteen rakentamiskustannuksiin. Kokonaisarvio kustannuksista koko sosiaaliturvasektorin osalta on 5 milj. euroa.

Lähivuosien taloudelliset näkymät ovat vaikeasti ennustettavia. Vuoden 2008 kesällä alkanut finanssikriisi oli poikkeuksellisen raju. Vuonna 2009

osakekurssien toipuminen oli kuitenkin nopeaa. Finanssikriisi levisi myös reaalityöeläkejärjestelmään työtulojen alenemisen ja työllisyyden heikkenemisen kautta. Laman syvyyttä ja kestoja on vielä vaikea ennakoita.

Vuonna 2009 ensimmäinen sodanjälkeinen suuri ikäluokka eli vuonna 1946 syntyneet tuli vanhuuseläkeikään ja eläkkeelle siirtyneiden määrä oli kaikkien aikojen suurin. Tästä eteenpäin vuosikymmenien ajan työmarkkinoille tulevat ikäluokat ovat vuosi vuodelta pienempiä kuin sieltä poistuvat. Eläkemenojen kasvu kiihtyy. Nämä muutokset merkinnevät mm. eläketurvan arviointiin ja kehittämiseen liittyvien palvelujen tarpeen kasvua. •

Kuvassa ylhäällä vasemmalla Keijo Karhumaa, Markku Salomaa, Timo Laitinen, Risto Alanko, Eija Lehto-Kannisto, Jaakko Tuomikoski, Risto Suominen, Kaija Kallinen, Kari Puro, Eija Kaipainen-Perttula ja Lasse Laatusen. Kuvasta puuttuvat Jarmo Pätäri, Vesa Rantahalvari, Kaarina Knuuti ja joulukuussa varapuheenjohtajaksi nimitetty Leo Suoma.

Hallitus 09

Kari Puro, s. 1941

Hallituksen puheenjohtaja
Lääketieteen ja kirurgian tohtori,
valtiotieteen maisteri. Ilmarisen
toimitusjohtaja (1991–2006),
hallituksessa vuodesta 1992.

Leo Suoma, s. 1953

Hallituksen varapuheenjohtaja
Sosiaali- ja terveystieteiden
osastopäällikkö, diplomi-insinööri.
Eläketurvakeskuksen hallituksessa
vuodesta 2009, työriitojen sovittelija.

Risto Alanko, s. 1951

Teknologiategollisuus ry:n
varatoimitusjohtaja, varatuomari.
Eläketurvakeskuksen hallituksessa
vuodesta 2005, Johtamistaidon opisto
JTO:n hallituksen työvaliokunta,
JTO Palvelut Oy:n hallitus, Työtuomio-
istuimen ja vakuutus oikeuden varajäsen.

Eija Kaipainen-Perttula, s. 1958

Varman johtaja, filosofian maisteri.
Eläketurvakeskuksen hallituksessa
vuodesta 2002, lisäksi Vakuutustiedon
Kehittämässätiön ja Finanssi- ja
vakuutuskustannus Oy:n FINVA:n
hallitusten jäsen.

Kaija Kallinen, s. 1950

SAK:n eläke- ja työura-asioiden päällikkö,
yhteiskuntatieteiden maisteri, Eläketurva-
keskuksen hallituksessa vuodesta 1992
(varajäsen 1989), Työttömyysvakuutus-
rahaston ja Eläke-Tapiolan hallitusten
jäsen.

Keijo Karhumaa, s. 1968

JHL:n lakimies, varatuomari. Eläketur-
vakeskuksen hallituksessa vuodesta 2008,
lisäksi Työeläkeasioiden muutoksen-
hakulautakunnan, Kuntien eläke-
neuvottelukunnan jäsen ja Valtion
eläkeneuvottelukunnan jäsen.

Kaarina Knuuti, s. 1945

MTK:n johtaja, valtiotieteiden
lensiaatti, Eläketurvakeskuksen
hallituksessa vuodesta 1998 (varajäsen
1990), lisäksi Kelan hallituksen jäsen.

Lasse Laatonen, s. 1950

EK:n lainsäädäntö- ja kauppapolitiikka-
sektorin lakiasiaintohtaja, oikeustieteen
kandidaatti. Hallituksessa vuodesta
1984, lisäksi Kelan ja Tapaturma-
vakuutuslaitosten liiton hallituksissa
sekä Varman ja Työturvallisuus-
keskuksen hallituksissa.

Timo Laitinen, s. 1958

Valtiokonttorin pääjohtaja, oikeustieteen
kandidaatti. Hallituksessa vuodesta
2008, lisäksi TELA:n hallituksen
varapuheenjohtaja.

Jarmo Pätäri, s. 1953

Akavan lakimies, varatuomari.
Eläketurvakeskuksen hallituksessa
vuodesta 2008 (varajäsen 2004),
myös useiden eri toimikuntien
ja lautakuntien jäsen.

Vesa Rantahalvari, s. 1967

EK:n asiantuntija, hallintotieteiden
maisteri. Hallituksessa vuodesta 2007
(varajäsen 2004), lisäksi Tapaturma-
vakuutuslaitosten liiton ja Työttömyys-
vakuutusrahaston hallituksissa.

Markku Salomaa, s. 1968

STTK:n johtaja, oikeustieteen
kandidaatti. Eläketurvakeskuksen
hallituksessa vuodesta 2005, lisäksi Eteran,
Tapaturmavakuutuslaitosten liiton ja
Työttömyysvakuutusrahaston hallituksissa.

Risto Suominen, s. 1947

Suomen Yrittäjien johtaja,
valtiotieteiden lensiaatti.
Eläketurvakeskuksen hallituksessa
vuodesta 1996, lisäksi Finnveran,
Veronmaksajain keskusliiton hallituksissa.

Eija Lehto-Kannisto, s. 1950

Kuntien eläkevakuutuksen
varatoimitusjohtaja, varatuomari.
Eläketurvakeskuksen hallituksessa
vuodesta 2009 (varajäsen 2008).

Jaakko Tuomikoski, s. 1950

Ilmarisen varatoimitusjohtaja,
toimitusjohtajan sijainen, filosofian
maisteri, SHV. Eläketurvakeskuksen
hallituksessa vuodesta 2008,
Pohjantähden hallituksen puheenjohtaja.

Kuka tarvitsee työurien pidentymistä?

Hannu Uusitalo, johtaja

Työurien pidentymistä on tavoiteltu jo 1990-luvulta alkaen. Vuoden 2005 uudistuksella haluttiin myöhentää keskimääräistä eläkkeellesiirtymisikää 2–3 vuodella vuoteen 2050 mennessä. Viime vuonna oltiin suunnilleen tavoitteen edellyttämässä aikataulussa. Eläkkeellesiirtymisiän odote on vuodesta 2002 lähtien noussut liki vuodella.

Toissa vuonna alkanut finanssikriisi ja siitä kehittynyt taantuma aiheutti huolen julkisen talouden tasapainon järkkymisestä. Yhtenä ratkaisuna valtioneuvosto esitti vanhuuseläkeiän nostamista 63 ikävuodesta 65 ikävuoteen vuoteen 2025 mennessä. Tämä herät-

ti vilkkaan keskustelun, jonka tuloksena valtioneuvosto ja keskeiset työmarkkinajärjestöt hyväksyivät sopimuksen *Yhteisymmärrys eläkekiistan ratkaisemisesta* maaliskuussa 2009. Siinä asetettiin tavoitteeksi nostaa keskimääräistä eläkkeellesiirtymisikää vähintään kolmella vuodella vuoteen 2025 mennessä. Tavoitetta siistiukennettiin huomattavasti.

Tilastokeskuksen väestöennusteiden mukaan suomalaisten elinajanodote nousee. Lisävuosia on luvassa erityisesti eläkeikäisille. Tuntuu luonnolliselta, että pitenevästä elinajasta ainakin osa käytetään työhön.

Työurien pidentäminen on tärkeää erityisesti julkisen talouden tasapainon ja taloudellisen kasvun kannalta. Valtiovarainministeriö on kertonut, että vuoden pidennys työurissa merkitsee kolmen prosentin lisäystä verotuloihin. Valtiovallan näkökulmasta työurien pidentäminen on vaihtoehto – tai rinnakkainen toimenpide – veroasteen nousulle ja/tai julkisten menojen karsimiselle.

Työmarkkinoiden näkökulmasta kyse on väestön ikääntymisen pitkän aikavälin seurauksista työvoiman tarjonnalle. Olemme siirtymässä tilanteeseen, jossa työikään tullut ikäluokka on vuosi vuodelta pienempi kuin eläkkeelle siirtyvä

Lähtölaskenta on alkanut: vuonna 2009 työeläkkeelle siirtyi ennätysmäärä, lähes 80 000 henkilöä. Ensimmäinen suuri ikäluokka, vuonna 1946 syntyneet, saavutti vanhuuseläkeiän vuonna 2009. Ensimmäisen kerran eläkkeelle siirtyneistä yli puolet siirtyi vanhuuseläkkeelle.

Suurten ikäluokkien eläkkeelle siirtyminen näyttää alkaneen hyvää järjestystä noudattaen ja huolellisesti pohjustettua latua pitkin. Kuvassa helmikuisen Finlandia-hiihdon startti vuonna 2010.

Kokonaisuudessaan 55–64-vuotiaiden työllisyys pysyi vuonna 2009 edellisvuoden tasolla. Yli 60-vuotiaiden työllisyys laski hieman, mutta 55–59-vuotiaiden työllisyys jopa parani. Tiedot pohjautuvat Eläketurvakeskuksen ja Tilastokeskuksen tuottamiin tilastotietoihin.

Tasapainoiseen elämään kuuluu monipuolinen tekemisen kirjo. Esimerkiksi erilaiset harrastukset pitävät yllä ja edistävät työntekijöiden työkykyä. Kuvassa Helsingin käsi- ja taideteollisuus ry:n (Taito Helsinki) kurssilaisia harjoittamassa kädentaitoja.

ETK:ssa on paneuduttu laajasti ja moniulotteisesti työkyvyn kysymyksiin. Vuoden 2009 lokakuussa järjestettiin merkittävä kansainvälinen työkyvyttömyysseminaari: How can disability benefit schemes support employment goals – lessons from reforms. Seminaariin osallistui lukuisia määriä ulkomaisia ja suomalaisia työkyvyn asiantuntijoita.

ikäluokka. Vaikka työttömyys nyt kasvaa, niin vähitellen tulemme kokemaan merkittävää työvoimavajausta ainakin jollain aloilla. Työurien pidentyminen voi helpottaa työvoiman saatavuutta.

Työurien pidentymisen merkitys työeläkejärjestelmälle on jäänyt julkisessa keskustelussa vähemmälle huomiolle.

”Työstäsi kasvaa työeläke”. Tämä työeläkejärjestelmän vanha iskulause on totta edelleenkin – ehkäpä entistä ajankohtaisempaan vuoden 2005 uudistuksen jälkeen. Työurien pidentämisessä on kysymys ennen kaikkea siitä, että työtä tekemällä voi turvata itsel-

leen kohtuullisen eläkkeen. Tämä voidaan nähdä seuraavasta ”yhtälöstä”:

Eläke = eläkkeeseen oikeuttavat vuosiansiot x työvuosien lkm x karttumaprosentti eri i’issä (18–53: 1.5 %, 53–62: 1.9%, 63–68: 4,5 %) x syntymävuoden mukaan määräytyvä elinaikakerroin.

Henkilö voi vaikuttaa työeläkkeeseensä ”yhtälön” kahden ensimmäisen tekijän kautta: nostamalla vuosiansiotasoaan ja pidentämällä työuraansa. Jos tämän tekee varttuneemmalla iällä, niin eläke nousee reippaammin, jopa kolminkertaisella tahdilla peruskarttumaan verrattuna. Eläkkeen kannalta työnteko erityisesti 63 ikävuoden täyt-

tämisen jälkeen kannattaa. Ja kannattaaahan työnteko siinäkin mielessä, että palkka on 100 prosenttia palkasta, eläke tyypillisesti 60 prosenttia.

Jos eliniänodote nousee tulevaisuudessaakin siihen tahtiin kuin viime vuosikymmeninä on totuttu, niin elinaikakerroin ”leikkaa” kuukausittaisia eläkkeitä tulevaisuudessa merkittävästi.

Vuonna 1967 syntynyt henkilö täyttää 63 vuotta vuonna 2030. Hänen jäljellä olevan elinaikansa odote on väestöennusteen mukaan 24,8 vuotta eli 3,4 vuotta pitempi kuin vuonna 1947 syntyneen. Siksi elinaikakerroin alentaa hänen eläkettään 12,4 prosentilla verrat-

Tilastokeskuksen vuoden 2009 väestöennusteeseen perustuva arvio elinaikakertoimesta ja sen eläketasoa alentavan vaikutuksen poistavasta lisätyöskentelystä.

Syntymävuosi	Iän 63 täyttämivuosi	63-vuotiaan elinajanodote	Elinaikakerroin	Kompensoiva työskentely 63 vuoden täyttämisen jälkeen		63-vuotiaan elinajan muutos vuodesta 2010
				Eläke 50 % palkasta	Eläke 60 % palkasta	
1947	2010	21,4	1,000	0 kk	0 kk	0 kk
1957	2020	23,2	0,930	10 kk	11 kk	1 v 9 kk
1967	2030	24,8	0,876	1 v 6 kk	1 v 9 kk	3 v 5 kk
1977	2040	26,3	0,833	2 v 1 kk	2 v 6 kk	4 v 11 kk
1987	2050	27,6	0,799	2 v 8 kk	3 v 1 kk	6 v 2 kk

Lähde: Lakisäätöiset eläkkeet. Pitkän aikavälin laskelmat 2009, s. 82.

tuna 1947 syntyneen eläkkeeseen. Työeläkkeiden riittävyden kannalta on toivottavaa, että tämä 1967 syntynyt jatkaisi työssä vielä jonkin aikaa. Jos hän käyttää noin puolet jäljellä olevasta elinajan pidennyksestä työhön, elinaikakertoimen aiheuttama lovi on paikattu.

Pitää muistaa, että elinaikakerroin määritellään toteutuneiden kuolleisuuslukujen, ei väestöennusteiden perusteella. Esimerkiksi vuoden 2009 elinaikakertoimen arvo (0,99170) laskettiin viiden edellisen vuoden kuolevuustilastojen perusteella.

Väestön eliniän pidentymisen luomasta näköalasta katsoen työurien pi-

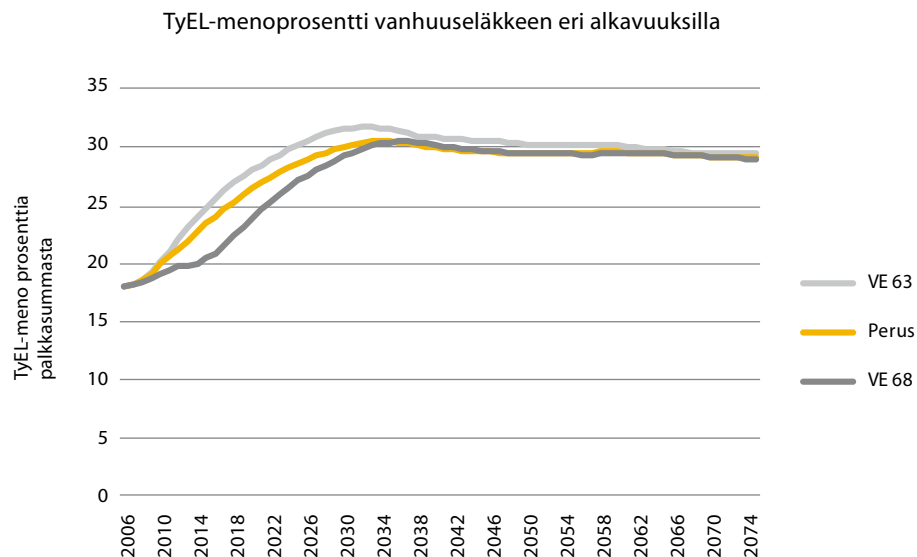
dentymisen on tärkeitä eläkkeiden riittävyden kannalta. Reilulta tuntuu sekin, että lisääntyneestä elinajasta osa käytetään työntekoon.

Työkyvyttömyyseläkkeet nousevat avainasemaan, kun tarkastellaan eläkemenoja ja -maksuja. Työurien pidentymisen merkitys riippuu osittain siitä, millä ikäalueella pidentymisen tapahtuu. Työkyvyttömyyseläkkeiden vähentymisen kautta tapahtuva työurien pidentymisen alentaa menoja. Jonkinlaisena peukalosääntönä voidaan pitää sitä, että työkyvyttömyyseläkkeiden alkuvuoden puolittuminen alentaisi Ty-

EL-menoprosenttia pysyvästi noin 1,5 prosenttiyksikköä. Osittain vaikutus tulee menojen alentumisesta ja osittain palkkasumman kasvusta.

Kannustinkarttuman alueella tapahtuvan työurien pidentämisen vaikutukset menoihin ja maksuihin ovat lyhyellä ja pitkällä aikavälillä erilaiset. Oheiseen kuvioon on laskettu, mitä työeläke-menolle tapahtuu vanhuuseläkkeen alkuvuoden vaihdella.

Peruslaskelmassa (perus) on oletettu työurien pidentyvän kolmella vuodella vuoteen 2050 mennessä. Jos kaikki joustavan eläkeiän saavuttaneet työssä olevat lähtisivät eläkkeelle heti 63 vuoden iäs-

Lähde: Lakisäätteiset eläkkeet. Pitkän aikavälin laskelmat 2007, s.62

sä (VE 63), menot nousisivat peruslaskelman yläpuolelle runsaan 20 vuoden ajaksi, mutta alenisivat sen jälkeen peruslaskelman tasolle. Jos taas kaikki jatkaisivat 68 vuoden ikään (VE 68), niin menot jäisivät parinkymmenen vuoden ajaksi peruslaskelman alapuolelle, jonka jälkeen ne saavuttaisivat peruslaskelman tason. VE 63 ja VE 68 –laskelmien menoprocenttien ero on suurimmillaan noin viisi prosenttiyksikköä.

Kannustinkarttuman ikäalueella tapahtuva työurien pidentyminen pitää siis maksutasoa alempana parisenkymmentä vuotta verrattuna siihen, että eläkkeelle siirrytään heti 63 vuoden

iässä. Pitkällä aikavälillä tällä ei kuitenkaan ole merkittävää vaikutusta menoihin. Tämä johtuu siitä, että kannustinkarttuma on aktuaarisesti jotakuinkin neutraali, eli siitä aikanaan muodostuva eläkemeno on yhtä suuri kuin lisätyöskentelystä työeläkejärjestelmään tuleva maksutulo.

Miksi siis tarvitaan työurien pidentyminen? Ehkä se on eniten hyödyksi julkiselle taloudelle, kun työllisyys paranee, verotulot kasvavat ja menot supistuvat. Se on tärkeää myös eläkeläisten tulotason kannalta, kun elinaikakerroin alentaa merkittävästi eläkkeitä ja pitempi

työskentely mahdollistaa tämän vaikutuksen eliminoimisen.

Työeläkejärjestelmän kannalta työkyvyttömyyseläkkeiden määrän alentuminen vaikuttaa pysyvästi menojen pientymiseen. Kannustinkarttuman alueella tapahtuva työurien pidentyminen auttaa alentamaan menoja parin vuosikymmenen ajaksi, mutta tämä vaikutus ei ole pysyvä. •

ETK:n asemaa selvitetty perusteellisesti

Riitta Korpiluoma, johtaja

Eläketurvakeskuksen asemaa on selvitetty lähivuosina pariinkin otteeseen. Viime vuonna selvityksensä sosiaali- ja terveysministeriölle luovutti professori, hallintotieteiden tohtori **Arvo Myllymäki**. Vain kolme vuotta aiemmin vastaavanlaisen selvityksen teki professori, oikeustieteen tohtori **Pentti Arajärvi**. Näiden selvitysten johtopäätökset poikkeavat oleellisesti toisistaan.

Sysäyksen Arajärven selvitykselle antoi perustuslakivaliokunta, joka perehtyi aiheeseen käsitellessään vuonna 2006 uutta työntekijän eläkelakia ja Eläketurvakeskuksesta annettua lakia. Valiokunta katsoi tuolloin sääntelyn täyt-

tävän perusoikeuksien, oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimukset, mutta piti kuitenkin perusteltuna selvittää Eläketurvakeskuksen rahoitusjärjestelmän muuttamismahdollisuuksia ja Eläketurvakeskuksen tehtäviä ja asemaa.

Pentti Arajärvi luovutti selvityksensä sosiaali- ja terveysministeriölle kesälä 2006. Selvityksen mukaan Eläketurvakeskuksen tehtävistä merkittävä osa on yhteistoimintatehtäviä eikä hallintotehtäviä. Myös Eläketurvakeskuksen julkisen vallan käyttö palvelee eläkeläisten yhteistoimintaa. Niin ikään julkisten eläkelaitosten liittyminen nykyistä kiinteämmin Eläketurvakeskukseen

ei Arajärven mielestä vaikuta Eläketurvakeskuksen aseman ja luonteen arviointiin.

Arajärvi ei nähnyt tarkoituksenmukaiseksi ryhtyä toimenpiteisiin Eläketurvakeskuksen rahoitusjärjestelmän muuttamiseksi, sille uskottujen hallintotehtävien siirtämiseksi tai Eläketurvakeskuksen järjestämiseksi osaksi viranomaiskoneistoa.

Sosiaali- ja terveysministeriö antoi professori Arvo Myllymäelle lähes saman selvitystehtävän muutama vuosi Arajärven selvityksen valmistumisen jälkeen. Tämä selvitys luovutettiin syyskuussa 2009. Professori Myllymäki päätyi päinvastaiseen johtopäätökseen

Syksyllä 2009 Eläketurvakeskusta katsottiin yllättävästä näkökulmasta: hallintotieteiden tohtori Arvo Myllymäki esitti sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle luovuttamassaan selvityksessään, että ETK muutettaisiin valtion viranomaiseksi STM:n alaisuuteen. Ehdotuksesta seurasi vilkas keskustelu.

Myllymäki perusteli esitystään lainopillisilla syillä, jotka osoitettiin perusteettomiksi ETK:n kannanotossa. Myös muilta tahoilta pyydytetyt lausunnot ETK -selvitykseen olivat samansuuntaisia.

ETK:n asemaa on tarkasteltu viimeksi vain kolme vuotta sitten. Oikeustieteen tohtori Pentti Arajärvi luovutti selvityksensä STM:lle kesäkuussa 2006. Arajärvi ei nähnyt tarkoituksenmukaisena ETK:n aseman muuttamista.

Eläketurvakeskuksen asemasta kuin professori Arajärvi.

Arvo Myllymäki katsoi omassa selvityksessään, että Eläketurvakeskuksen aseman, tehtävien ja rahoituksen sekä valvonnan selkeyttäminen vaatisi kokonaisratkaisun, jossa Eläketurvakeskus muutettaisiin sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimivaksi julkisoikeudelliseksi laitokseksi. Myllymäen keskeisimmät perustelut ovat, että Eläketurvakeskus julkisia hallinto- tehtäviä hoitaessaan käyttää merkittävää julkista valtaa ja että Eläketurvakeskuksen rahoitusjärjestelmä on osin veroluonteinen.

Kumpikaan selvityshenkilö ei pitänyt Eläketurvakeskuksen julkisten hallinto- tehtävien osittaissiirtoa viranomaisille tarkoituksenmukaisena.

Myllymäen selvityksestä pyydettiin lausunto varsin usealta taholta. Työntä- ja palkansaajakeskusjärjestöt, Suomen yrittäjät ja MTK suhtautuivat kielteisesti selvityshenkilön esitykseen Eläketurvakeskuksen muuttamisesta viranomaisiksi. Samoin työeläkelaitokset, Työeläkevakuuttajat Tela sekä Finanssialan keskusliitto pitivät muutosta huonosti perusteltuna ja epätarkoituk-

senmukaisena. Tela pyysi lausuntoaan varten oikeustieteen tohtorin, professori **Kai Kaliman** asiantuntijalausunnon. Hän ei nähnyt juridisia eikä tarkoituk- senmukaisuussyitä muuttaa Eläketurva- keskuksen asemaa.

Muutama lausunnonantaja yhtyi selvityshenkilön esitykseen muuttaa Eläke- turvakeskus viranomaiseksi työeläkejär- jestelmän yhteiselimenä.

Eläketurvakeskus katsoi omasa lausunnossaan, että selvityshenkilö Myllymäki ei ole esittänyt juridisesti pi- täviä perusteluja Eläketurvakeskuksen aseman muutokselle. Myllymäen kes- keisin perustelu esitykselleen on, että Eläketurvakeskus käyttää merkittä- vää julkista valtaa. Kuitenkin eduskun- nan perustuslakivaliokunta on toden- nut, että Eläketurvakeskuksella ei ole merkittävää julkisen vallan käyttöä si- sältäviä hallintotehtäviä. Samaa mieltä oli myös professori Kalima asiantunti- jalausunnossaan ja eräät muutkin lau- sunnonantajat.

Merkittävällä julkisen vallan käytöl- lä tarkoitetaan perustuslaissa itsenäiseen harkintaan perustuvaa voimankäyttöä ja pakonluonteisia toimivaltuuksia. Täl- laisia tehtäviä tai valtuuksia Eläketurva-

keskuksella ei ole. Tehtävien yhteiskun- nallinen merkittävyys ei vaikuta arvioon julkisen vallan käytöstä, kuten Myllymä- ki selvityksessään esittää.

Jos professori Myllymäen näkemys merkittävästä julkisen vallan käytös- tä hyväksyttäisiin, olisi johdonmukais- ta saattaa myös muut lakisäätelystä sosi- aalivakuutusta toimeenpanevat laitokset valtion viranomaisiksi. Tällaiseen yksi- tyisoikeudellisten toimijoiden valtiollis- tamiseen ei kuitenkaan velvoita Sui- omen perustuslaki eivätkä kansainväli- set normit.

Lisäksi perustuslakivaliokunta on eri- tyisesti todennut, että Eläketurvakeskus- ta koskeva sääntely täyttää perustuslain vaatimukset julkisten hallintotehtävien hoitamiselle. Juridisia syitä Eläketurva- keskuksen aseman muuttamiselle ei si- ten ole.

Myös Eläketurvakeskuksen rahoit- tussääntely on ollut perustuslakivalio- kunnan arvioitavana. Eduskunta hyväk- syi nämä lainmuutokset perustuslakiva- liokunnan ehdottamalla tavalla täsmen- nettyinä. Näin ollen tämäkään sääntely ei edellytä muutosta Eläketurvakeskuk- sen asemaan. •

Hyvä asiantuntijuuden kehittäjä

Eläketurvakeskuksen henkilöstösuunnitelma perustuu strategiaan tavoitteisiin, palvelujen kysynnän kehitysnäkymiin ja henkilöstötarpeeseen. Kahden seuraavan vuoden kuluessa, nykyisen strategiakauden loppuun mennessä, yhteensä 27 työntekijää voi halutessaan siirtyä vanhuuseläkkeelle. Osa heistä jatkaa työssä todennäköisesti vielä 63 vuotta täytettyäänkin. Vuonna 2009 eläkkeelle jäi 18 henkilöä, keskimäärin 62,8 vuoden iässä.

Suuresta eläkkeelle jääneiden määrästä huolimatta kertomusvuonna työntekijöitä rekrytoitiin selvästi vähemmän kuin aikaisempina vuosina, eli korvaavia rekrytointeja tehtiin vähän. Rekrytointeja tehtiin 33, näistä sisäisiä rekrytointeja oli 19. Muilla järjestelyillä talon sisällä tehtävistä toiseen siirtyi 11 henkilöä. Kesäharjoittelijoita palkattiin 14. Runsaan

eläkkeelle siirtymisen vuoksi henkilöstön vaihtuvuusprosentti oli 8,5.

Henkilöstön ammattitaitoa kehitettiin kertomusvuonna entiseen tapaan perehdyttämällä, kouluttamalla sekä työnohjauksen ja työkierron (10 henkilöä) keinoin. Lisäksi suoritettiin tutkintoja. Koulutustarjonta oli monipuolista ja se räätälöitiin työn vaatimusten ja osallistujien tarpeiden mukaan. Yksi suurimmista henkilöstökoulutuksen ponnistuksista oli koko taloa koskettava Aidosti asiakaslähtöinen ETK - kehittämis- ja koulutushanke. Vuonna 2010 jatkuvan hankkeen tavoitteena on aktiivisempi asiakkaiden kuunteleminen ja parempi tarpeiden tunnistaminen, asiakassuhteen hoitotavan määrittäminen ja asiakaslähtöisen kulttuurin vahvistaminen kaikkialla ETK:ssa.

Henkilöstökulut (euroa)	
Palkat oikaisuerineen	16 329 766
Eläke- ja henkilösivukulut	3 822 849
Työterveyshuolto	269 659
Työpaikkaruokailu	486 857
Taukotarjoilu	62 368
Henkilökuntatilaisuudet ja lahjat	128 468
Harrastustoiminta	52 665
Koulutus	363 254
Työhönottokulut	76 262

Henkilöstökoulutus teemoittain 2009

Eläke- ja sosiaalivakuutus koulutus	30 %
IT-koulutus	17 %
Esimiestyö ja johtaminen sekä työyhteisön kehittäminen	17 %
Viestintä- ja kielikoulutus	15 %
Muu koulutus	21 %

Koulutusjakauma %			
	2009	2008	2007
Korkeakoulu	47	46	45
Yleissivistävä koulutus	19	21	22
Opistotaso	18	17	17
Ammattikorkeakoulu	12	12	11
Ammattitutkinto	4	4	5

Koulutuksissa syvennyttiin muun muassa kieliin, viestintään, projektinhallintaan, kehityskeskusteluihin ja esimiestyöhön. Office-uudistuksen myötä järjestettiin ohjelmakohtaista koulutusta. Viestintäkoulutuksissa syvennyttiin sosiaalisen mediaan ja verkkokirjoittamiseen.

Ilmapiiritutkimuksessa saatiin hyvät tulokset. Vertailussa muihin asiantuntijaorganisaatioihin ETK pärjasi hyvin. ETK:ssa on selvästi paremmat kehitymis- ja koulutusmahdollisuudet muihin asiantuntijaorganisaatioihin verrattuna. Esimiestyötä arvioitiin tutkimuksessa yleisesti myönteisesti. Vastausprosentti oli kiitettävä, peräti 89 prosenttia.

Etk:laiset kokevat työnsä kannustavaksi ja kehittäväksi, hyvien työsuoritus-ten huomiointi on vertailuaineistossa jopa kärkikaartia. Henkilöstön sitoutuminen on poikkeuksellisen vahvaa: 92 prosenttia suosittelee ETK:ta työpaikkana. Kehittämistarvetta nähtiin muun muassa palkkausjärjestelmässä. Joissakin yksiköissä ilmeni tyytymättömyyttä työmääriin, henkilöstöresurssien riittävyyteen ja

projektityön sujumiseen. Näihin kohdistettiin kehittämistoimenpiteitä.

Talossa viihdytään pitkään. Eläketurvakeskuksessa oli vuoden 2009 lopussa 394 työntekijää ja henkilötyövuosia tehtiin 356. Henkilöstömäärä laski hieman edellisvuodesta sekä lukumääränä että henkilötyövuosina mitattuna. Määräaikaisia työntekijöitä oli vuoden lopussa 28 henkilöä. Henkilöstön keski-ikä oli 45 vuotta ja 1 kuukausi. Ikärakenne on melko tasainen. Suurimpaan ikäryhmään (18,3 %) kuuluvat 30–34-vuotiaat. Ikäryhmissä 50–54 ja 55–59-vuotiaat on kummassakin 13,9 prosenttia henkilöstöstä.

Eläketurvakeskuksen henkilöstölle ovat tyypillisiä pitkät työsuhteet. Työntekijöistä 32,5 prosenttia on ollut ETK:n palveluksessa yli 20 vuotta. Toisaalta alle viisi vuotta talossa olleita on 28,9 prosenttia. Naisten osuus koko henkilöstömäärästä oli vuoden lopussa 80 prosenttia. Osa-aikatyötä teki 59 henkilöä. Heistä 23 oli osittaisella hoitovapaalla. Osa-aikatyöntekijöitä oli 24 henkilöä, joista 4 oli osatyökyvyttömyyseläkkeellä. •

Palvelut

Esimerkkejä Eläketurvakeskuksen palveluista

Kotimaan palvelut	2009	2008
Työeläkeotteita	138 000	160 000
Työsuhteotepepyyntöjä	2 250 000	2 360 000
Palkattomien jaksojen rekisteröinnit	1 597 500	1 653 300
Viranomaisten otepepyyntöjä	570 000	900 000
Rekisteröityjä eläkepäättöksiä	559 000	460 000
Rekisteröityjä eläkehakemuksia	192 000	181 000
Eläke- ja neuvontalaskelmia	800	900
Käsittellyt eläkehakemusasiat	2 050	1 800
Neuvontakirjeitä vakuutetuille	2 150	3 900
Neuvontapuheluja	35 000 ¹⁾	48 300
Asiakaskäyntejä	1 400	2 100
Työsuhdeseveltelyjä	800	1 800
Internet- ja sähköpostineuvonta	8 084	8 200
Työeläke.fi -sivuston vierailuja	500 000	551 500
Sähköisiä työeläkeotteita Työeläke.fi -palvelusta	84 700	55 300
Työeläkeläkipalvelu.etk.fi -kävijöitä	460 000	360 300
Asiantuntijalausuntoja	154	144
Eläke-esitteiden jakelut	350 000	423 500
Työvoitto-lehden jakelut	2 600 000	2 760 000
ETK-lähtöisiä uutisia tiedotusvälineissä	1 120 000	600

Ulkomaan palvelut	2009	2008
Eläkehakemuksia ulkomaille (sis. jatkohakemukset)	11 100	10 200
Ulkomaantyön vakuuttamisratkaisuja	5 800	6 500
Neuvontapuheluita	32 300	28 300
Neuvontakirjeitä ja sähköposteja	3 700	2 800
Rekisteröityjä ulkomaisia eläkepäättöksiä	31 700	22 500
Vakuutuskausitodistuksia	13 100	11 600
Koneellisia henkilötietotodistuksia	19 500	19 600
Takautuvien eläke-erien maksamisia	330	290
EY-virkamiesten eläkesiirtohakemuksia	21	55
Ulkomaisten työnantajien TyEL-vapauttamiset	21	313

Valvontapalvelut	2009	2008
TEL-valvonta		
Tiedotekirje uusille työnantajille	12 800	12 650
Valvontatapauksia	3 800	4 000
- työnantaja otti itse kehotuksesta vakuutuksen	250	300
- pakkovakuutuksia	280	160
- vakuuttamattomat työntekijät	9 300	7 500
- ilmoittamattomat palkat (miljoonaa euroa)	63	57
YEL-valvonta		
Tiedotekirje uusille yrittäjille	30 700	32 000
Valvontatapauksia	4 700	4 600
- yrittäjä otti itse kehotuksesta vakuutuksen	940	970
- pakkovakuutuksia	100	150

Asiakaskoulutus	2009	2008
Eläkelaitoksille		
- Tilaisuuksia	37	47
- Osallistujia	2 448	2 758
- Koulutuspäiviä	2 582	2 901
Kansaneläkelaitokselle		
- Tilaisuuksia	37	45
- Osallistujia	592	819
- Koulutuspäiviä	581	810
Muille yhteisöille		
- Tilaisuuksia	28	26
- Osallistujia	823	484
- Koulutuspäiviä	470	280

¹⁾ Tieto puuttuu huhti-kesäkuulta.

Julkaisut

Raportteja

Työeläkkeiden indeksisuoja TEL:stä TyEL:iin

*Arto Laesvuori, Ismo Risku, Juha Knuuti,
Sari Keski-Heikkilä ja Hannu Uusitalo*
Eläketurvakeskuksen raportteja 2009:1

Työkyvyttömyyseläkeläiset eri järjestelmissä

Seppo Karisalmi, Raija Gould ja Lauri Virta
Eläketurvakeskuksen raportteja 2009:2

Osakemarkkinoiden näkymät ja haasteet eläkesijoittamiselle

Hannu Kahra
Eläketurvakeskuksen raportteja 2009:3

Lakisääteiset eläkkeet. Pitkän aikavälin laskelmat 2009

Kalle Elo, Tapio Kllaavo, Ismo Risku ja Hannu Sihvonen
Eläketurvakeskuksen raportteja 2009:4

Keskustelualoitteita

Pension contribution level in nine European countries

Mika Vidlund and Jarna Bach-Othman
Finnish Centre for Pensions, Working Papers 2009:1

Onko yrittäjien eläkevakuuttaminen kohdallaan?

YEL-työtulon tasotarkastelua eri näkökulmista
Raili Hyrkkänen
Eläketurvakeskuksen keskustelualoitteita 2009:2

Palkansaajien ansiot ja eläkkeet. Yksityisen ja julkisen sektorin palkansaajan ansiokehitys 1964–2004

Janne Salonen
Eläketurvakeskuksen keskustelualoitteita 2009:3

Koulutuksen, terveyden ja työn vaikutus työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymiseen

Anu Polvinen
Eläketurvakeskuksen keskustelualoitteita 2009:4

Institutional rules, labour demand and disability programme participation

Ossi Korkeamäki and Tomi Kyyrä (VATT)
Finnish Centre for Pensions, Working Papers 2009:5

Sijoitusriskien ja rahoitustekniikan vaikutus TyEL-maksun kehitykseen

Ismo Risku ja Kasimir Kaliva
Eläketurvakeskuksen keskustelualoitteita 2009:6

Ammatit ja masennuserusteiset työkyvyttömyyseläkkeet

Tiina Pensola ja Raija Gould
Eläketurvakeskuksen keskustelualoitteita 2009:7

Vanhuusköyhyyden jäljillä – kotitalouden rakenteen merkitys sukupuolten välisiin köyhyysriskieroihin kahdeksassa EU-maassa

Kati Ahonen ja Jarna Bach-Othman
Eläketurvakeskuksen keskustelualoitteita 2009:8

Katsauksia

Kokonaiseläke 2009. Työeläke, kansaneläke ja verotus

Juha Knuuti ja Suvi Ritola
Eläketurvakeskuksen katsauksia 2009:1

Pension contribution level in Finland

Marja Kiviniemi
Finnish Centre for Pensions, Reviews 2009:2

Pension contribution level in Sweden

Mika Vidlund
Finnish Centre for Pensions, Reviews 2009:3

Pension contribution level in Norway

Mika Vidlund
Finnish Centre for Pensions, Reviews 2009:4

Eläke- ja muun sosiaaliturvan kehittämis- ja yhteistyöryhmät

Irma Kortesoja ja Nina Huikuri
Eläketurvakeskuksen katsauksia 2009:5

Pension contribution level in Denmark

Mika Vidlund

Finnish Centre for Pensions, Reviews 2009:6

Työeläkemennoennuste vuodelle 2009

Kasimir Kaliva

Eläketurvakeskuksen katsauksia 2009:7

Pension contribution level in Great Britain

Juha Knuuti

Finnish Centre for Pensions, Reviews 2009:8

Pension contribution level in Switzerland

Juha Knuuti

Finnish Centre for Pensions, Reviews 2009:9

Pension contribution level in the Netherlands

Antti Mielonen

Finnish Centre for Pensions, Reviews 2009:10

Pension contribution level in Germany

Jarna Bach-Othman

Finnish Centre for Pensions, Reviews 2009:11

Pension contribution level in France

Jarna Bach-Othman

Finnish Centre for Pensions, Reviews 2009:12

Eläkemaksutaso Yhdysvalloissa ja Kanadassa.

Vertailu Euroopan maiden eläkemaksutason

Antti Mielonen ja Mika Vidlund

Eläketurvakeskuksen katsauksia 2009:13

Eläkekattoa koskeva selvitys

Mikko Kautto, Kullervo Joentakanen, Tapio Klaavo, Jukka Lampi, Aino Lassila, Eeva Poutiainen, Janne Salonen, Hannu Uusitalo ja Mika Vidlund

Eläketurvakeskuksen katsauksia 2009:14

Tilastojulkaisuja

Taskutilasto 2009 / Fickstatistik 2009 / Pocket Statistics 2009

Tilasto Suomen eläkkeensaajista kunnittain 2008

Eläketurvakeskus ja Kansaneläkelaitos

Suomen virallinen tilasto: Sosiaaliturva 2009

Tilastoraportteja

Yksityisen sektorin työeläkkeiden rahoitus vuonna 2007

Marja Kiviniemi

Eläketurvakeskuksen tilastoraportteja 1/2009

Eläkkeellesiirtymisikä Suomen työeläkejärjestelmässä

Jari Kannisto ja Maija Hiltunen

Eläketurvakeskuksen tilastoraportteja 2/2009

Tilastoraportti vuoden 2007 kustannustenjaosta

Saara Hurmerinta, Eeva Puuperä ja Sari Salonen

Eläketurvakeskuksen tilastoraportteja 3/2009

Yritysten työeläkemaksut vuonna 2007

Saara Hurmerinta, Jukka Lampi ja Katariina Vapalahti

Eläketurvakeskuksen tilastoraportteja 4/2009

Katsaus eläketurvaan vuonna 2008

Maija Hiltunen ja Marja Kiviniemi

Eläketurvakeskuksen tilastoraportteja 5/2009

Käsikirjoja

Työeläkkeen laskentaopas 2007 (verkkopäivitys helmikuussa 2009)

Marjukka Hietaniemi ja Johanna Kujanpää

Eläketurvakeskuksen käsikirjoja 2009:1

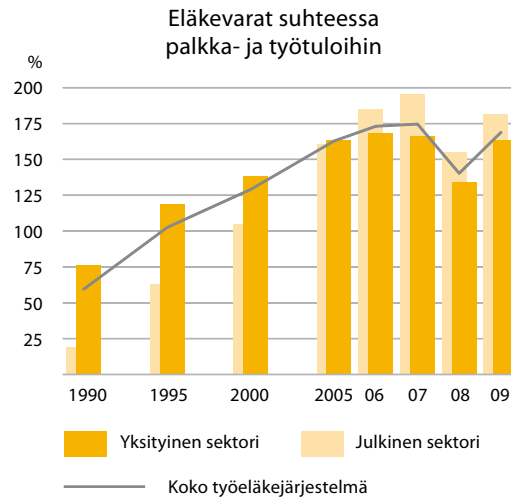
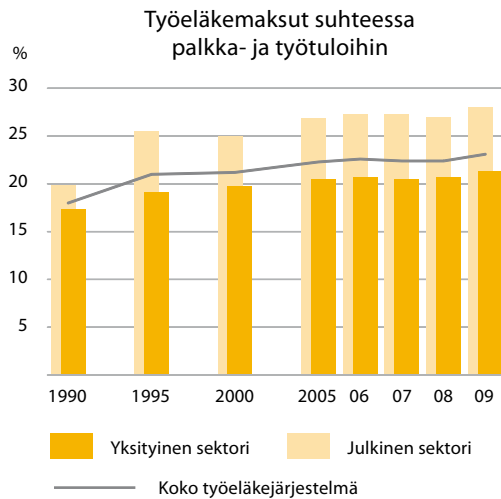
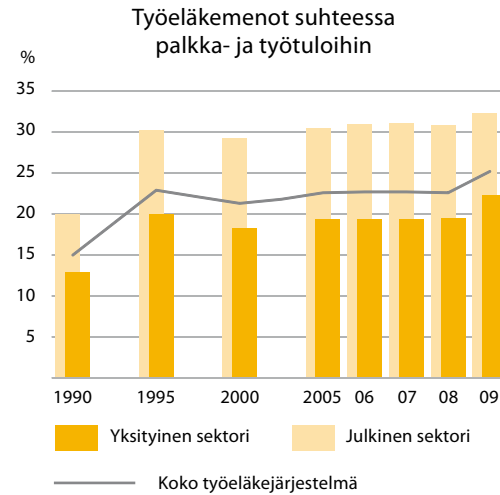
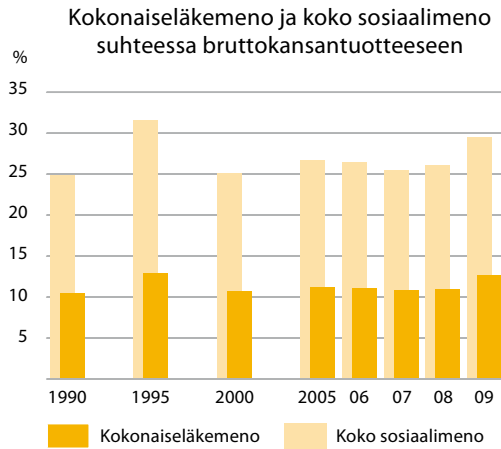
Lehtiä

Työvoitto 1/2009, tabloid-lehti jokaiseen kotiin

Työeläke, aikakauslehti, viisi numeroa vuodessa

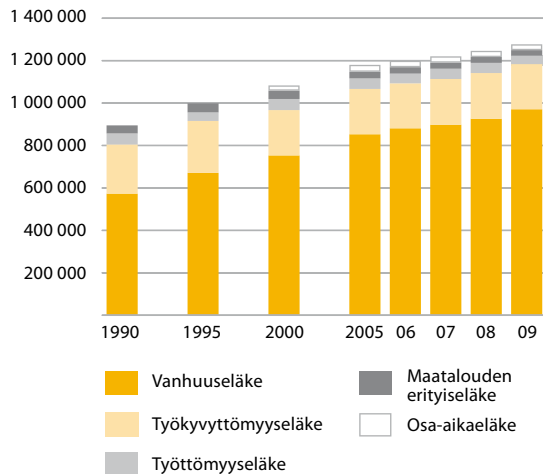
Arbetspension, aikakauslehti, kaksi numeroa vuodessa

Tilastot

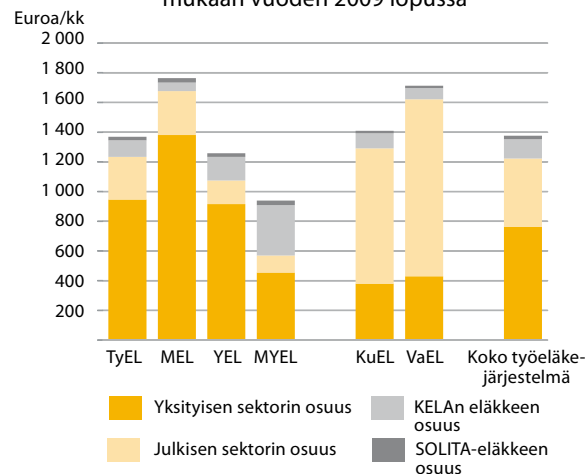
Kuvio ei sisällä valtion maksamia osuuksia.

Työeläkkeensaajat eläkelajin mukaan tilastovuoden lopussa

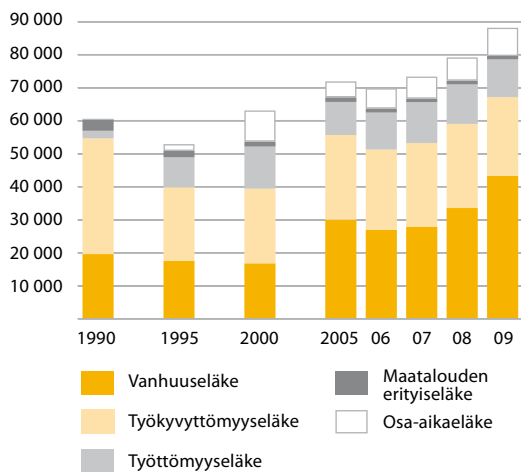
Kuvio ei sisällä perhe-eläkettä saavia.

Keskimääräinen kokonaiseläke eläkelain mukaan vuoden 2009 lopussa

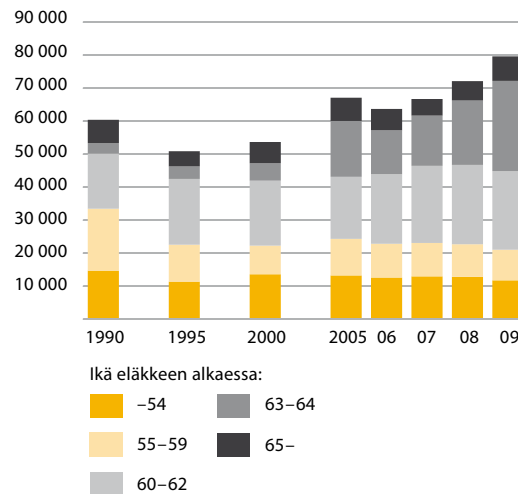
Keskieläke ei sisällä osa-aika-, maatalouden erityis- eikä perhe-eläkkeitä.

Työeläkkeelle tilastovuoden aikana siirtyneet eläkelajin mukaan

Vanhuuseläkkeissä mukana vain suoraan tai osa-aikaeläkkeeltä vanhuuseläkkeelle siirtyneet. Osa-aikaeläkkeelle siirtyneitä ei lueta eläkkeelle siirtyneiksi.

Työeläkkeelle tilastovuoden aikana siirtyneet iän mukaan

Kuvio ei sisällä osa-aikaeläkkeelle siirtyneitä.

Työeläkevakuuttajien toiminta 2009

		TyEL	MEL	YEL	MYEL	KuEL	VaEL	Kaikki ¹⁾
Työeläkevakuuttajat	31.12.	33	1	11	1	1	1	42
Työeläkevakuutettuja	31.12.	1 500 000	6 000	190 000	80 000	500 000	180 000	2 400 000
Maksutulo	Milj. €	10 000	55	740	150	4 100	1 700	17 000
Työeläkemeno ²⁾	Milj. €	9 946	143	767	760	3 133	3 573	18 592
Eläkevarat	Milj. €	84 600	700	130 ³⁾	27	24 800	12 300	124 600
Työeläkkeensaajia ⁴⁾	31.12.	1 090 300	18 000	179 400	204 900	381 600	326 800	1 337 400

1) Sisältää myös kirkon, Suomen Pankin, Kelan toimihenkilöiden ja Ahvenanmaan maakunnan hallituksen työntekijöiden ja viranhaltijoiden eläkkeitä koskevat järjestelmät.

2) Kunkin eläkelain mukaan karttunut eläkemeno (Eläketurvakeskuksen rekisteritieto).

"Kaikki"-luvussa on mukana myös opiskelun, lastenhoidon ja muiden palkattomien aikojen eläkemeno 28 milj. euroa.

3) Vakuustekninen vastuuvulka

4) Sama henkilö voi esiintyä useamman eri eläkelain mukaisessa luvussa, mutta loppusummassa vain kerran.

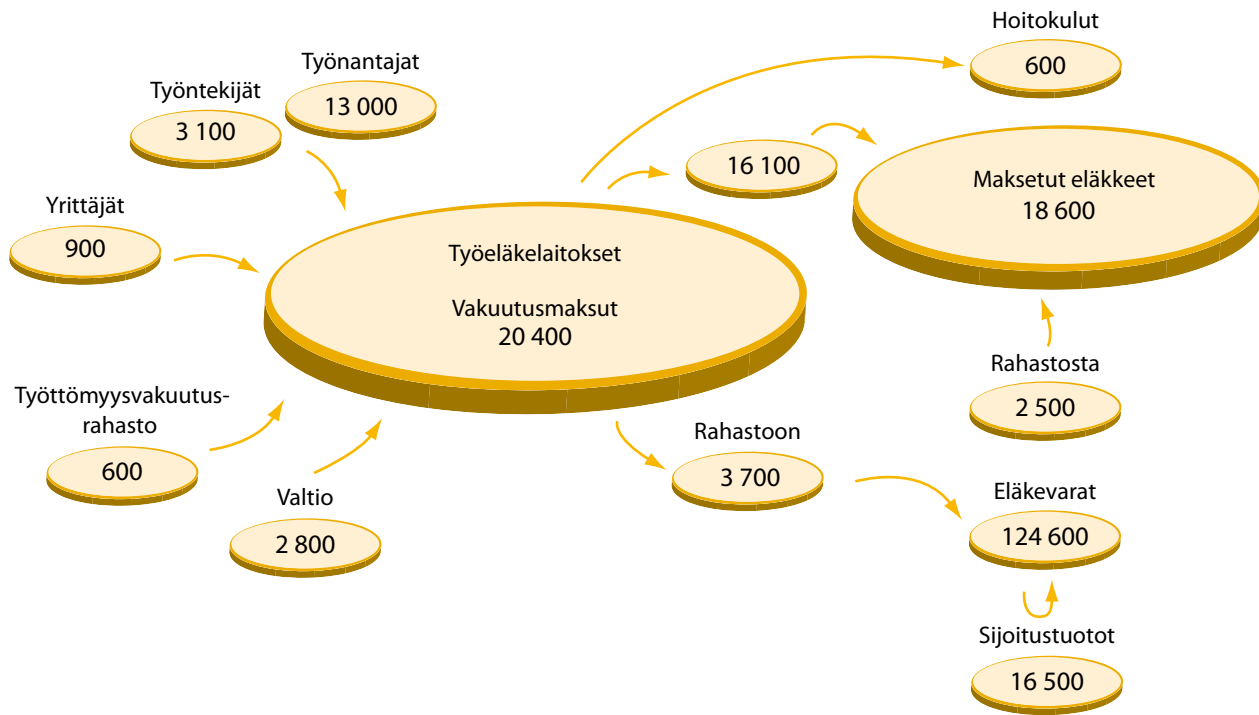
Luvut ovat osittain arvioita ja ennakkotietoja.

Työeläkkeensaajat ja työeläkemeno 2005–2009

Työeläkkeensaajien lukumäärä vuoden lopussa	2005	2006	2007	2008	2009	2009	2009
	Kaikki	Kaikki	Kaikki	Kaikki	Yksityinen	Julkinen	Kaikki
Vanhuuseläkkeet	873 900	899 500	916 300	943 800	828 700	426 500	988 300
Työkyvyttömyyseläkkeet	218 800	216 600	219 600	219 300	195 700	102 800	216 900
Työttömyyseläkkeet	50 700	47 200	49 500	49 000	39 900	20 700	40 700
Maatalouden erityiseläkkeet	32 400	30 600	29 300	27 800	26 300	-	26 300
Osa-aikaeläkkeet	32 500	30 600	30 000	29 100	15 200	12 800	27 900
Perhe-eläkkeet	280 700	279 800	280 200	279 900	243 900	88 700	279 700
Kaikki	1 251 600	1 267 300	1 285 900	1 309 000	1 163 100	614 300	1 337 400
Työeläkemeno, milj. €	2005	2006	2007	2008	2009	2009	2009
	Kaikki	Kaikki	Kaikki	Kaikki	Yksityinen	Julkinen	Kaikki
Vanhuuseläkkeet	9 729	10 433	11 240	12 092	8 063	5 542	13 605
Työkyvyttömyyseläkkeet	2 237	2 262	2 302	2 357	1 716	705	2 421
Työttömyyseläkkeet	640	626	632	671	540	102	642
Maatalouden erityiseläkkeet	147	143	140	139	136	-	136
Osa-aikaeläkkeet	225	215	214	216	127	94	221
Perhe-eläkkeet	1 368	1 400	1 444	1 488	1 059	509	1 568
Kaikki	14 346	15 080	15 972	16 963	11 640	6 952	18 592

Kaikkiin edellä esitettyihin lukuihin sisältyy rekisteröity lisäturva.

Työeläkerahan kiertokulku 2009

Luvut miljoonaa euroa
Luvut ovat osittain arvioita.

Tuloslaskelma

VARSINAINEN TOIMINTA	1.1.–31.12.2009		1.1.–31.12.2008	
Tuotot				
Kustannusosuudet	40 834		47 260	
Muut tuotot	5 364	46 198	16 529	63 789
Vastuunjako				
Tuotot	1 691 212		1 353 932	
Kulut	-1 691 174		-1 353 934	
Siirto seuraavalle kaudelle	-38	-	2	-
Kulut				
Ulkopuoliset palvelut	-16 156		-35 550	
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-16 519		-16 189	
Eläkekulut	-2 993		-3 049	
Muut henkilösivukulut	-830		-941	
Poistot	-823		-955	
Toiminnan muut kulut	-9 549	-46 870	-8 820	-65 504
Tulos ennen rahoituseriä ja veroja		-672		-1 715
Rahoitustuotot ja -kulut				
Tuotot pysyvien vastaavien sijoituksista	456		918	
Korkotuotot	217		798	
Korkokulut	-1	672	-1	1 715
Tulos ennen veroja		0		0
Muut välittömät verot		-		-
Varsinaisen toiminnan tulos		0		0

SIIRTYNEEN LUOTTOVAKUUTUSKANNAN TOIMINTA	1.1.–31.12.2009		1.1.–31.12.2008	
Tuotot				
Muut tuotot		5		66
Kulut				
Muut kulut		-5		-66
Kertyneen ylitteen selvittely				
Suoritukset Garantialta	48		1 677	
Palautukset eläkelaitoksille	-527		-1 194	
Siirto taseeseen	479	-	-483	-
Kannanhoidon tulos		0		0

Luvut tuhansina euroina

Tase

VASTAAVAA	31.12.2009		31.12.2008	
Pysyvät vastaavat				
Aineelliset hyödykkeet				
Rakennukset ja rakennelmat	4 421		4 718	
Koneet ja kalusto	1 499		1 746	
Muut aineelliset hyödykkeet	142		169	
Keskeneräiset hankinnat	1 453	7 515	-	6 633
Osakkeet ja osuudet				
Osakkeet ja osuudet		3 136		3 161
Vaihtuvat vastaavat				
Saamiset				
Myyntisaamiset	419		815	
Muut saamiset	1		590	
Siirtosaamiset	535	955	1 144	2 549
Rahat ja pankkisaamiset		17 348		11 045
		28 954		23 388

VASTATTAVAA	31.12.2009		31.12.2008	
Oma pääoma				
Edellisten tilikausien tulos	0		0	
Tilikauden tulos	0	0	0	0
Vieras pääoma				
Lyhytaikainen				
Ostovelat	2 255		4 358	
Muut velat	529		1 680	
Siirtovelat	5 234		4 661	
Vastuunjaon tasausosuudet	38		-	
Kustannusosuusvelka	20 862		12 174	
Luottovakuutusvelka	36	28 954	515	23 388
		28 954		23 388

Luvut tuhansina euroina

Tilinpäätöksen liitetiedot

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMINEN

Käyttöomaisuudesta on tehty suunnitelman mukaisesti EVL:n enimmäismenojäännöspoistot. Alle 3 vuoden taloudellisen pitoajan omaava käyttöomaisuus on kirjattu hankintatilikauden kuluksi. Poistosuunnitelma on sama kuin edellisenä vuonna. Varsinaisen toiminnan tulos siirretään sisäisenä siirtona tuloslaskelman kustannusosuuserään sekä taseeseen kustannusosuusvelkaan.

HENKILÖSTÖ JA TOIMIELINTEN JÄSENET

	2009	2008
Johdon palkat ja palkkiot		
Toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	352	332
Hallitus	106	110
Edustajisto	37	37
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä	408	414
Henkilöstökulut	20 342	20 179

Toimitusjohtajan palkka- ja luontoisedut olivat 215 209 euroa.

Toimitusjohtajan sijaisen palkka- ja luontoisedut olivat 136 761 euroa.

Toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa eläkeiät ja eläkkeet ovat TyEL:n mukaiset.

TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

	2009	2008
Tilintarkastus	32	31
Veroneuvonta	4	-
Muut palvelut	21	17

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

	2009	2008
Varsinainen toiminta		
Muut tuotot		
Rekisteripalvelujen myynti	2 786	14 324
Koulutuspalvelujen myynti	415	492
Muu myynti	958	242
Vuokratuotot	505	496
Muut tuotot	700	975
Muut tuotot yhteensä	<u>5 364</u>	<u>16 529</u>
Rahoitustuotot ja -kulut		
Osinkotuotot		
Omistusyhteisyryyksiltä	456	918
Korkotuotot		
Muilta	217	798
Korkokulut		
Muille	-1	-1
Rahoitustuotot ja kulut yhteensä	<u>672</u>	<u>1 715</u>

Luvut tuhansina euroina

Tilinpäätöksen liitetiedot

TASEEN LIITETIEDOT

Käyttöomaisuus	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Osakkeet ja osuudet
Kirjanpitoarvo 01.01.2009	4 718	1 746	169	3 161
Lisäykset	-	281	-	-
Vähennykset	-	-29	-	-25
Poistot	-297	-499	-27	-
Kirjanpitoarvo 31.12.2009	4 421	1 499	142	3 136
Kirjanpitoarvo 01.01.2008	4 965	1 860	186	3 508
Lisäykset	99	509	10	-
Vähennykset	-	-41	-	-347
Poistot	-346	-582	-27	-
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	4 718	1 746	169	3 161
Keskeneräiset hankinnat muodostuvat toimitalon P-kerroksen remontista, joka valmistuu vuonna 2010.				1 453
Saamiset			2009	2008
Siirtosaamiset				
Korkosaamiset			29	20
Menoennakot ja hyvityslaskut			193	95
Arvioitu lopullinen TyEL-maksu			138	348
Arvioitu korvaus terveydenhoitomenoista			80	79
Arvioitu korvaus VEKL-ilmoituksista			95	88
Muut siirtosaamiset			-	514
Siirtosaamiset yhteensä			535	1 144
Siirtovelat				
Lomapalkkavelka sosiaalikuluihin			3 683	3 609
Muut siirtovelat			1 551	1 052
Siirtovelat yhteensä			5 234	4 661

Luvut tuhansina euroina

Tilinpäätöksen liitetiedot

Osakeomistus	Arek Oy
Lukumäärä	2 800 000
Omistusosuus %	20
Osuus äänistä %	20
Kirjanpitoarvo	2 800
Oma pääoma 31.12.2009	8 292
Tilikauden tulos 2009	-3 629

VASTUUT	2009	2008
Kiinnitys vuokraoikeuteen ja rakennukseen	387	387
Leasingsopimuksista maksettavat määrät		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	54	81
Myöhemmin maksettavat	67	139

Luvut tuhansina euroina

TOIMINTAKERTOMUKSEN JA TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Helsingissä 24. päivänä maaliskuuta 2010

Kari Puro

Leo Suomaa

Eija Kaipainen-Perttula

Kaija Kallinen

Keijo Karhumaa

Lasse Laatumen

Timo Laitinen

Eija Lehto-Kannisto

Jarmo Pätäri

Markku Salomaa

Timo Sipilä

Jukka Rantala
Toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Eläketurvakeskuksen edustajistolle

Olemme tarkastaneet Eläketurvakeskuksen kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2009. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Tilintarkastajan tulee suorittaa tilintarkastus Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti ja sen perusteella antaa lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää ammattieettisten periaatteiden noudattamista ja tilintarkastuksen suunnittelua ja suorittamista siten, että saadaan kohtuullinen varmuus siitä, että tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa ei ole olennaisia virheellisyyksiä ja että hallituksen jäsenet sekä toimitusjohtaja ovat toimineet Eläketurvakeskuksesta annetun lain mukaisesti.

Tilintarkastustoimenpiteillä tulisi varmistua tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen lukujen ja muiden tietojen oi-

keellisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan ja arvioihin riskeistä, että tilinpäätöksessä on väärinkäytöksestä tai virheestä johtuva olennainen virheellisyys. Tarvittavia tarkastustoimenpiteitä suunniteltaessa arvioidaan myös tilinpäätöksen laadintaan ja esittämiseen liittyvää sisäistä valvontaa. Lisäksi arvioidaan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleistä esittämistapaa, tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sekä johdon tilinpäätöksen laadinnassa soveltamia arvioita.

Tilintarkastus on toteutettu Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Käsityksemme mukaan olemme suorittaneet tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvia tarkastustoimenpiteitä lausuntoamme varten.

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevine säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot Eläketurvakeskuksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Helsingissä 15. päivänä huhtikuuta 2010

Deloitte & Touche Oy
KHT-yhteisö

Hannu T. Koskinen
KHT

Hallitus 2009

Varsinaiset jäsenet

Puheenjohtaja, lääketieteen ja kirurgian tohtori Kari Puro
Varapuheenjohtaja, toimitusjohtaja Markku Kauppinen, Kuntien Eläkevakuutus 10.12.2009 saakka
Varapuheenjohtaja, osastopäällikkö Leo Suomaa, Sosiaali- ja terveysministeriö 10.12.2009 lukien

Henkilökohtaiset varajäsenet

Työnantajan edustajat

Lakiasiaintohtaja Lasse Laatonen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Asiantuntija Vesa Rantahalvari, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Varatoimitusjohtaja Risto Alanko, Teknologiateollisuus ry
Pääjohtaja Timo Laitinen, Valtiokonttori

Asiantuntija Johan Åström, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Asiantuntija Markus Äimälä, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Lainopillinen asiamies Hannu Rautiainen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Hallitusneuvos Erik Strömberg, Valtiovarainministeriö Kuntaosasto

Työntekijän edustajat

Eläke- ja työura-asioiden päällikkö Kaija Kallinen,
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Lakimies Keijo Karhumaa, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry

Ohjelmapäällikkö Sinikka Näätäsaari,
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Tutkimuksen ja yhteiskuntapolitiikan päällikkö Ilkka Alava,
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry 7.12.2009 saakka
Lakimies Keijo Tarnanen, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry 7.12.2009 lukien
Lakimies Heli Puura, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
Toiminnanjohtaja Jorma Tilander, Suomen Lakimiesliitto ry

Johtaja Markku Salomaa, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
Lakimies Jarmo Pätäri, AKAVA

Maatalousyrittäjien edustaja

Johtaja Kaarina Knuuti, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Johtaja Seppo Aaltonen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Yrittäjien edustaja

Johtaja Risto Suominen, Suomen Yrittäjät ry

Lainopillinen asiamies Outi Tähtinen, Suomen Yrittäjät ry

Muut jäsenet

Apulaisosastopäällikkö, vakuutusneuvos Matti Toiviainen † 25.6.2009,
Sosiaali- ja terveysministeriö
Varatoimitusjohtaja Eija Lehto-Kannisto, Kuntien eläkevakuutus 7.12.2009 lukien
Johtaja Eija Kaipainen-Perttula, Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma
Varatoimitusjohtaja Jaakko Tuomikoski, Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen

Varatoimitusjohtaja Eija Lehto-Kannisto, Kuntien eläkevakuutus 7.12.2009 saakka
Lakiasiaintohtaja Anne Perälehto-Virkkala, Kuntien eläkevakuutus 7.12.2009 lukien
Johtaja Hannu Parviainen, Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Tapiola
Toimitusjohtaja Lasse Heiniö, Keskinäinen Vakuutusyhtiö Eläke-Fennia

Sihteeri

Osastopäällikkö Helena Tapio, Eläketurvakeskus

Tilintarkastajat 2009

Deloitte & Touche Oy

Edustajisto 2009

Varsinaiset jäsenet

Puheenjohtaja, valtiosihteeri Terttu Savolainen, Sosiaali- ja terveysministeriö
Varapuheenjohtaja, budjettineuvos Tuomas Sukselainen, Valtiovarainministeriö

Henkilökohtaiset varajäsenet

Kansliapäällikkö, Kari Välimäki, Sosiaali- ja terveysministeriö
Hallitusneuvos Kirsi Seppälä, Valtiovarainministeriö

Työnantajan edustajat

Toimitusjohtaja Sakari Tamminen, Rautaruukki Oyj
Hallituksen varapuheenjohtaja Marjo Raitavuo, Ensto Oy/EM Group Oy
Johtaja Jukka Ahtela, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Toimitusjohtaja Merru Tuliara, Henkilöstöpalveluyritysten Liitto ry
Apulaisjohtaja Eeva-Liisa Inkeroinen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Työmarkkinajohtaja Teuvo Metsäpelto, Valtiovarainministeriö
Apulaisneuvottelupäällikkö Pirkko Leivo, Kunnallinen työmarkkinalaitos

Toimitusjohtaja, vuorineuvos Juha Rantanen, Outokumpu Oyj
Konsernijohtaja Ole Johansson, Wärtsilä Oyj Abp
Toimitusjohtaja Teija Andersen, Fazer Amica Oy
Toimitusjohtaja Magnus Bargum, Algol-konserni
Toimitusjohtaja Satu Huber, Finanssialan Keskusliitto ry
Työmarkkinalakimies Marja Isomäki, Valtiovarainministeriö
Työmarkkinalakimies Lauri Niittylä, Kunnallinen työmarkkinalaitos

Työntekijän edustajat

Hallituksen varapuheenjohtaja Matti Huutola,
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Puheenjohtaja Kalevi Vanhala, Puu- ja erityisalojen liitto ry
Puheenjohtaja Ann Selin, Palvelualojen ammattiliitto PAM ry
Taloudenhoitaja Mikko Tuominen, Suomen Merimies-Unioni SM-U ry
Puheenjohtaja Mikko Mäenpää, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
Puheenjohtaja Merja Ailus, Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöliitto JYTY
Puheenjohtaja Matti Viljanen, AKAVA ry

Työttömyyskassan johtaja Seppo Niininen, Rakennusliiton työttömyyskassa
Liittosihteeri Juhani Salmela, Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry
Liittosihteeri Matti Mäkelä, Metallityöväen Liitto ry
Työttömyyskassan johtaja Tarja Vallinheimo,
Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL ry
Pääsihteeri Leila Kostainen, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
Puheenjohtaja Antti Palola, Palkasaajajärjestö PARDIA ry
Toiminnanjohtaja Salla Luomanmäki, Akavan Erityisalat ry

Maatalousyrittäjien edustajat

Maanviljelijä Eero Isomaa, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Emäntä Terttu Mielikäinen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Puheenjohtaja Holger Falck,
Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf

Emäntä Anne Kylmäniemi, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Maanviljelijä Kyösti Harju, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Varatuomari Helena Ålgars,
Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf

Muiden yrittäjien edustajat

Lainopillinen asiamies Risto Tuominen, Suomen Yrittäjät ry
Lainopillinen asiamies Anja Tuomola, Suomen Yrittäjät ry

Lainopillinen asiamies Outi Tähtinen, Suomen Yrittäjät ry
Ekonomisti Harri Hietala, Suomen Yrittäjät ry

Eläkevakuutusyhtiöiden edustajat

Lakiasianhoitaja Pirkko Auvinen, Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen
Aktuaarijohtaja Pasi Mustonen, Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma
Toimitusjohtaja Kalevi Hemilä, Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö ETERA
Toimitusjohtaja Jan-Erik Stenman, Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritas

Eläkejohtaja Timo Aro, Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen
Pääekonomisti Katja Bjerstedt, Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma
Varatoimitusjohtaja Keijo Kouvonen, Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Tapiola
Johtaja Matti Carpén, Keskinäinen Vakuutusyhtiö Eläke-Fennia

Eläkekassojen edustaja

Toimitusjohtaja Kari Puustinen, Liikennepalvelualueen Eläkekassa Viabek

Toimitusjohtaja Kari Joutsa, Apteekkien Eläkekassa

Eläkesäätiöiden edustaja

Toimitusjohtaja Harri Lemmetti, Yleisradion eläkesäätiö

Asiamies Anu Kallio, Nokian Eläkesäätiö

Muiden eläkelaitosten edustajat

Toimitusjohtaja Päivi Huotari, Maatalousyrittäjien eläkelaitos

Toimitusjohtaja Helena Jaatinen, Merimieseläkekassa

Julkisten alojen eläkelaitosten edustajat

Suunnittelujohtaja Jari Sokka, Kuntien eläkevakuutus
Kirkkoneuvos Leena Rantanen, Kirkon keskusrahasto

Toimistopäällikkö Jaana Kekäläinen, Valtiokonttori
Varatuomari Anton Mäkelä, Suomen Pankin eläkelaitos

Sihteeri

Osastopäällikkö Helena Tapio, Eläketurvakeskus

Yrittäjien neuvottelukunta 2009

Puheenjohtaja, toimitusjohtaja Jukka Rantala • Varapuheenjohtaja, osastopäällikkö Markku Sirviö

Jäsenet

Asiantuntija Vesa Rantahalvari
Toimitusjohtaja Ensio Romo
Lainopillinen asiamies Outi Tähtinen
Toimitusjohtaja Markku Halonen
Toimitusjohtaja Tiina Oksala
Toimitusjohtaja Arja Tammi
Työmarkkinajohtaja Eero Lindström
Toiminnanjohtaja Arja Laurila
Toimitusjohtaja Karri Nieminen
Toiminnanjohtaja Päivi Liedes
Edunvalvontajohtaja Markku Kojo
Puheenjohtaja Ahti Myllys
Markkinointijohtaja Ari Jaatinen
Ylilääkäri Maarit Gockel
Toimitusjohtaja Kari Joutsa

Henkilökohtainen varajäsen

Asiantuntija Johan Åström
Toimitusjohtaja Aulis Laaksonen
Toimitusjohtaja Kauko Ågren
Toimitusjohtaja Heikki Kääriäinen
Toimitusjohtaja Yrjö Gorski
Toiminnanjohtaja Mika Rönkkö
Puheenjohtaja Timo Juntti
Toimitusjohtaja Aino Hänninen
Pääsihteeri Markku Ylönen
Pääsihteeri Terhi Aaltonen
Toiminnanjohtaja Matti Pöyry
Taksiautoilija Jari Lemmetyinen
Johtaja Hannu Tarvonen
Selvitysmies Kimmo Kemppainen
Toimitusjohtaja Kari Puustinen

Sihteeri

Osastopäällikkö Mikko Pellinen

Vakuuttamisen valvonnan neuvottelukunta 2009

Varajäsenet

Puheenjohtaja, toimitusjohtaja Jukka Rantala
Varapuheenjohtaja, johtaja Riitta Korpiluoma

Osastopäällikkö Markku Sirviö
Tarkastuspäällikkö Matti Ruotanen

Jäsenet

Asiantuntija Vesa Rantahalvari
Työmarkkinajohtaja Eero Lindström
Varatuomari Tuomas Ruuhonen
II puheenjohtaja Kyösti Suokas
Lakimies Mikko Vartiainen
Lakimies Heli Puura
Johtaja Risto Suominen
Yksikön päällikkö Leena Lojander
Johtaja Matti Carpén
Osastopäällikkö Markku Riikonen
Varatoimitusjohtaja Keijo Kouvonen
Osastopäällikkö Tiina Grönqvist
Yhtiölakimies Kaisa Forsström
Apulaisjohtaja Juha Hakkarainen

Asiantuntija Johan Åström
Lakimies Pauliina Ilmivalta
Varatuomari Paavo Mattila
Hallintojohtaja Titu Järvenranta
Lakimies Jarmo Pätäri
Sosiaali- ja terveystieteellinen asiantuntija Riitta Työläjärvä
Lainopillinen asiamies Janne Makkula
Yksikön päällikkö Harri Hakulinen
Suunnittelujohtaja Mika Ahonen
Erityisperintäryhmän esimies Jouni Kiviniemi
Apulaisjohtaja Markus Savolainen
Lakimies Esa Vilkmán
Varatoimitusjohtaja Margolit Söderholm
Toimitusjohtaja Pekka Kantanen

Eläketurvakeskuksen organisaatio 2009

*)1.5.2009 alkaen.
Reijo Ollikainen siirtyi yhteysjohtajaksi toimitusjohtajan alaisuuteen.

Asiakaslähtöisyys näkyi organisaatiomuutoksissa

Henkilöstö- ja koulutusosastolla asiakaskoulutuksen ja henkilöstön kehittämisen tiimit yhdistyivät kehitys- ja koulutusyksiköksi. Uudelleenjärjestelyllä tehostettiin sisäisen ja ulkoisen koulutuksen koordinoitua ja tiedottamista. Tavoitteena olivat myös monipuolisemmat toimenkuvat ja töiden joustavampi hallinta.

Viestintä hylkäsi vanhan välinelähtöisen lähestymistavan. Kahdesta tiimistä yhdistetty kohderyhmäviestintän yksikkö suuntaa viestiä entistä vankemmin koh-

deryhmien tarpeista lähtien. Muutoksella tavoiteltiin myös tasaisempaa töiden jakautumista.

Rekisteripalveluosaston tietopalvelut-tiimi jaettiin kahtia. Työmäärä oli kasvanut meneillään olleiden tietojärjestelmämuutosten takia yhdelle esimiehelle liian suureksi. Jaosta syntyivät työeläke- ja viranomaisotopalvelut sekä työsuhteote-, Yhella-rajapinta- ja Yhella-palvelut.

Arvot

Rohkeasti tulevaisuuteen

Rakennamme tulevaisuutta tosiasioiden pohjalta. Tartumme haasteisiin ja kehitysmahdollisuuksiin. Olemme työssämme luovia, sitoutuneita ja tuloksellisia.

Palvelumme vastaa asiakkaan tarpeita

Annamme luotettavaa tietoa ymmärrettävästi. Palvelemme nopeasti ja joustavasti. Ennakoimme palveluittemme tulevaisuutta yhdessä asiakkaittemme kanssa.

Kehitämme itseämme ja työyhteisöämme

Arvostamme omaa ja toistemme työtä ja saamme yhteistyömme toimimaan. Johtamisessa pidämme tärkeänä vastuuta ja molemminpuolista luottamusta. Kehitämme ammattitaitoamme suunnitelmallisesti.

